

**Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı
Media Azadlığı üzrə Nümayəndəsi
Harlem Désir**

15-Cİ CƏNUBİ QAFQAZ MEDIA KONFRANSI

Mötəbər və etibarlı informasiya üçün keyfiyyətli jurnalistika

18-19 iyul 2018 – Tbilisi şəh., Gürcüstan

TÖVSIYƏLƏR

Bu sənəd 18-19 iyul 2018-ci il tarixdə Gürcüstanın paytaxtı Tbilisidə ATƏT-in Media Azadlığı üzrə Nümayəndəsi Ofisinin təşkil etdiyi Cənubi Qafqaz ölkələrinin 15-ci illik Media Konfransında Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstandan olan 70-dən çox iştirakçının müzakirə etdiyi əsas fikir və tövsiyələrin xülasəsini təqdim edir.

Konfrans zamanı əsas diqqət regionda azad media və ifadə azadlığının üzləşdiyi problemlər, eləcə də peşəkar jurnalistika və keyfiyyətli informasiyanın əhəmiyyətini təşviq edən ən yaxşı təcrübələrə yönəlmişdir.

Konfrans iştirakçıları aşağıda qeyd edilmiş on məsələni müzakirə etdilər.

1. Azad və müstəqil media mötəbər və etibarlı informasiya mühiti formalaşdırmaqla demokratik cəmiyyətlərin gücləndirilməsi, eləcə də “nifrətə çağırış”, yalnış və qeyri-obyektiv fikirlər ilə mübarizə və onların qarşısının alınmasında mühüm rol oynaya bilər.
2. “Nifrətə çağırış”, terrorizm və ekstremizm, irqçilik və qeyri-tolerantlıq ilə mübarizədə bütün beynəlxalq və regional təşkilatlar arasında əməkdaşlığın olması vacibdir.

3. Məlumat azadlığı, xüsusilə informasiyaya çıxış imkanı dövlət siyasətində şəffaflyq və hesabatlılyğı gücləndirir, həmçinin vətəndaş cəmiyyəti və medianın yaxşı idarəçiliyə töhfəsinə imkan verir ki, bütün bunlar regionda sülh və təhlükəsizliyin təmin olunmasına yardım edir.
4. Sosial şəbəkə platformaları, mesajlaşma proqramları və xəbər toplama sistemləri xəbər yayımında mühüm rol oynayır, eyni zamanda ənənəvi mediaya rəqəmsal dövrdə innovative və uğurlu biznes modelləri düşünüb tətbiq etməyə imkanlar yarada bilər.
5. Jurnalistlər və digər media nümayəndələrinin peşəkar standartları, həmçinin medianın özünütənzimləmə və digər müvafiq mexanizmləri könüllü olaraq qəbul etməsi Cənubi Qafqazda jurnalistikada peşəkarlıqın və dürüstlüyün artması, eləcə də etik standartlara daha çox əməl olunmasında mühüm rol oynayır.
6. Hökumətlər media azadlığını təmin və müdafiə edərkən medianın hazırkı sosial-iqtisadi çətinliklərini də nəzərə almalıdır.
7. Qeyri-kommersiya statusuna və nizamnamə mandatına malik olan, eləcə də ictimai maraqlara xidmət edən müstəqil ictimai yayım mediası keyfiyyətli jurnalistikaya xidmət edir və ATƏT media mühitinin mühüm pilləsidir.
8. Cənubi Qafqaz regionunda jurnalistika ənənəvi və sosial mediada artmaqda olan dezinformasiya və propaqandanın yaratdığı çətinliklərlə üzləşməkdədir.
9. Media savadlılyğı, həmçinin media təşəbbüsləri cəmiyyətlərin məlumatlı qərarlar qəbul etməyə daha yaxşı hazır olması və etibarlı məlumatın müəyyən edilməsində elastikliliyini səbəb olmasını təmin edir.
10. Dezinformasiya ilə mübarizə sahəsində mövcud olan ən yaxşı təcrübələr azad mediaya şərait yaratmalı və ona töhfə verməli, azad fikrə edilən istənilən müdaxilənin dəqiq, aydın və öncədən bilinən qanunla müəyyən edilməsini təmin etməli, beynəlxalq insan hüquqları sənədlərində müəyyən edilmiş legitim məqsədlərə uyğun olmalı və azad məlumat axınına hər-hansı əsassız və ya qeyri-proporsional mənfi təsirinə qarşısını almalıdır.

Bunları nəzərə alaraq, ATƏT-in Media Azadlığı üzrə Nümayəndəsi konfrans zamanı müzakirə edilən 8 tövsiyyəni təqdim edir:

1. Hökumət qurumları tərəfindən yaradılan informasiyaya çıxış imkanı keyfiyyətli məlumatın əldə edilməsi və yayılması üçün mühümdür. Hökumətlər öz ölkələrində və Cənubi Qafqaz regionunda yaxşı məlumatlı və inklusiv ictimai dialoqun təşviqi məqsədi ilə daha şəffaf olmalıdırlar ki, bu da dəqiq və vaxtında verilmiş, eləcə də etibarlı statistik məlumatı özündə əks etdirən xəbərin təmin edilməsi deməkdir.
2. Milli təhlükəsizlik və ekstremizmlə mübarizə tədbirləri ifadə azadlığını əsassız olaraq məhdudlaşdırmamalı və hökumətlər yeni təhlükəsizliklik kontekstində media və ifadə azadlığını təmin etmək öhdəliklərini bir daha bəyan etməlidirlər. Media azadlığı təhlükəsizliyə qarşı çıxmamalıdır.
3. Bütün maraqlı tərəflər internetin İnsan Hüquqları üzrə Ümumdünya Bəyannaməsində də əks olunmuş fikir və ifadə azadlığı üçün açıq və ictimai forum olaraq qalması və beləliklə internetə sərbəst çıxışı təmin etmək məqsədi ilə bir çox işlər görməlidirlər.
4. Əsassız siyasi və iqtisadi müdaxilənin qarşısını almaq məqsədi ilə hökumətlər və media qurumları media tənzimləyici qurumların müstəqilliyini təmin etməlidirlər.
5. Media mütəxəssisləri tolerantlıq və qeyri-ayrıseçkilik, həmçinin peşəkar standartları təşviq etmək məqsədi ilə region ölkələri arasında özünütənzimləmə sahəsində əməkdaşlığı gücləndirməlidirlər.
6. Media savadlılığı tədris kurrikyulumunun üstünlük verilən tərkib hissəsi olmalı və dezinformasiya və propaqanda fəaliyyətlərinin tənqidi təsviri, həmçinin media azadlığı və keyfiyyətli jurnalistikanın dəyəri və anlaşılması barədə məlumatdırma da daxil olmaqla media savadlılığı medianın əsas missiyası olmalıdır. Faktların yoxlanılması təşəbbüsləri təşviq edilməli və genişləndirilməlidir.
7. İctimai yayım mediası ən yaxşı peşəkar təcrübəyə və etik standartlara uyğun keyfiyyətli məlumatın yayılmasına dair örnək yaratmalıdır. Müvafiq

qanunvericilik ictimai yayım mediasının müstəqilliyini və dayanıqlı maliyyə imkanlarını təmin etməlidir.

8. ATƏT-in Media Azadlığı üzrə Nümayəndəsi Ofisi dezinformasiyanın media azadlığı və keyfiyyətli jurnalistikaya təsirini daha yaxşı dərk edilməsini və Cənubi Qafqaz regionunda bu istiqamətdə uyğun və gərəkli tədbirlərin görülməsini təşviq etmək məqsədi ilə müvafiq tövsiyələr verəcək.